

KDBS Bank

**INFORMACJE
Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU
KUJAWSKO-DOBRZYŃSKIEGO
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2016 ROKU**

Spis treści

I. WSTĘP	4
II. INFORMACJE O BANKU	6
1. Informacje ogólne o Banku.....	6
2. Jednostki organizacyjne Banku	6
3. Pozostałe informacje	7
III. CELE I STRATEGIE ZARZĄDZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA	7
1. Strategia zarządzania ryzykiem	7
2. Procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka	12
3. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem	13
4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka	15
5. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategię i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka	15
IV. FUNDUSZE WŁASNE	16
1. Wartość poszczególnych składników funduszy własnych	17
2. Informacje w zakresie uzgodnienia pozycji funduszy własnych w odniesieniu do zbadanego sprawozdania finansowego	19
3. Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitale Tier II emitowanych przez Bank	20
4. Informacje na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych	23
V. BUFOR ANTYCYKLICZNY	26
VI. WYMOGI KAPITAŁOWE.....	26
VII. RYZYKO KREDYTOWE	28
1. Należności przeterminowane i zagrożone	28
2. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego	28
3. Podejście oraz metody przyjęte do ustalania korekt wartości i rezerw	30
4. Zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych	30
5. Ekspozycje według wyceny bilansowej	31
6. Struktura geograficzna ekspozycji	32
7. Struktura branżowa ekspozycji	33
8. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności	35
VIII. KORZYSTANIE Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (ECAI)	35
IX. RYZYKO OPERACYJNE.....	36
X. RYZYKO PŁYNNOŚCI I POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ	38
1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności	38
2. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością	39
3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością	39
4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia	39
5. Rodzaj i skład nadwyżki płynności	41
6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR	41
7. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności	42
8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeszeniu	42
9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank	42
10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania	43
11. Techniki ograniczenia ryzyka płynności	43
12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności	43
13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą	44
14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych	44
15. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględni wyniki testów warunków skrajnych	44

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności	44
17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia	45
18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności	45
XI. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ DLA POZYCJI ZAKWALIFIKOWANYCH DO PORTFELA BANKOWEGO	47
XII. RYZYKO WALUTOWE	49
XIII. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE	49
XIV. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE PODMIOTÓW	50
XV. DŹWIGNIA FINANSOWA	51
XVI. FUNKCJONOWANIE SYSTEMUM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	51
XVII. SYSTEM ZARZĄDZANIA	53
XVIII. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEN OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE.....	54
XIX. INFORMACJE O SPEŁNIANIU PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ I ZARZĄDU WYMOGÓW OKREŚLONYCH W ART. 22aa. USTAWY PRAWO BANKOWE	55

Załączniki:

- Załącznik nr 1 do „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego według stanu na 31.12.2016 r.”;
- Załącznik nr 2 do „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego według stanu na 31.12.2016 r.”

I. Wstęp

Niniejszy dokument, tj. informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego stanowi wykonanie postanowień zawartych w:

- rozporządzeniu CRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych),
- dyrektywie CRD IV (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi),
- Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) Nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013,
- Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28.05.2015r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR,
- Ustawie Prawo bankowe y dnia 29.08.1997r. (z późniejszymi zmianami),
- Uchwale Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym, dotyczącym adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu (z późniejszymi zmianami) – w zakresie w jakim uchwała nie jest sprzeczna z przepisami wymienionymi wyżej.

Bank nie skorzystał z możliwości odstępiania od ujawnienia informacji wymaganych regulacją wewnętrzną o nazwie „Informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego”, z powodu ich ewentualnej nieistotności, uznania ich za zastrzeżone bądź poufne.

Informacja została sporządzona na dzień 31.12.2016 r.

Informacje, które nie są objęte badaniem sprawozdania finansowego przez biegłych rewidentów, zweryfikowane zostały przez właściwe komórki organizacyjne Centrali Banku.

Dane liczbowe zaprezentowane w niniejszym dokumencie wykazywane są w złotych.

W dalszej części użyte są następujące skróty i pojęcia, które oznaczają:

- 1) Bank – Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy;
- 2) apetyt na ryzyko – generalna skłonność do podejmowanego przez Bank ryzyka, wyrażająca maksymalny, akceptowalny poziom ekspozycji na ryzyko, w odniesieniu do każdego ryzyka uznanego za istotne;
- 3) dek – detaliczne ekspozycje kredytowe,
- 4) ECAI – zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej;
- 5) ekspozycja kredytowa – należności bilansowe z tytułu kredytów, pożyczek, limitów zadłużenia, kart kredytowych i obciążeniowych, skupionych wierzytelności, czeków,

- weksli, zrealizowanych gwarancji, innych wierzytelności o podobnym charakterze oraz udzielone zobowiązanie pozabilansowe dotyczące finansowania;
- 6) ekzh – ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
 - 7) kapitał wewnętrzny (wewnętrzny wymóg kapitałowy) – ustalony przez Bank kapitał, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia gospodarczego;
 - 8) osoby zajmujące stanowiska kierownicze – osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku, zajmujące stanowisko zgodnie z zasadami przyjętymi w Banku;
 - 9) portfel kredytowy – suma wszystkich ekspozycji kredytowych Banku;
 - 10) regulacyjny wymóg kapitałowy – wartość aktywów ważonych ryzykiem, obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko pomnożona przez 8 %;
 - 11) ryzyko braku zgodności – ryzyko będące skutkiem nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
 - 12) ryzyko kapitałowe – rozumiane jako posiadanie przez Bank niewystarczającego poziomu funduszy własnych do pokrycia nieoczekiwanych strat. W ramach tego ryzyka Bank identyfikuje ryzyko rezydualne, wynikające z mniejszej niż założona przez Bank skuteczności stosowanych w Banku technik ograniczania ryzyka kredytowego;
 - 13) ryzyko koncentracji – jest to ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot, podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników;
 - 14) ryzyko kredytowe – rozumiane jako niewykonanie zobowiązania lub zagrożenie niewykonania zobowiązania. Jest to niebezpieczeństwo niespłacenia w terminie przez dłużnika, zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami i prowizjami oraz innymi opłatami, ale również spadek wartości innych pozycji aktywów na skutek pogorszenia się wiarygodności dłużnika. Na ryzyko kredytowe narażone są wszystkie pozycje aktywów Banku, zagrożone utratą wartości;
 - 15) ryzyko operacyjne – rozumiane, jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym również ryzyko prawne;
 - 16) ryzyko płynności - ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań w wyniku niedopasowania przepływów finansowych. W ramach ryzyka płynności Bank wyróżnia ryzyko koncentracji, rozumiane jako uzależnienie się Banku od jednego podmiotu (deponenta);
 - 17) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – to niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy (głównie wynik odsetkowy) oraz na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku;
 - 18) ryzyko walutowe – to niebezpieczeństwo pogorszenia się sytuacji finansowej Banku wskutek niekorzystnej zmiany kursu walutowego;
 - 19) wartość godziwa - kwota, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane w warunkach transakcji rynkowej pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązanymi ze sobą stronami;

- 20) zabezpieczenie częściowe – jest to zabezpieczenie, którego wartość nie pokrywa w pełni wartości zabezpieczanej ekspozycji;
- 21) zmienny składnik wynagrodzenia – składnik wynagrodzenia osoby zajmującej stanowisko kierownicze, który jest ustalany, przyznawany, monitorowany i wypłacany w postaci gotówkowej, na zasadach określonych w „Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w KDBS Banku”.

II. Informacje o Banku

1. Informacje ogólne o Banku

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy, ul. Żabia 6, 87-800 Włocławek wpisany jest do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000065723. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000495065 oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) 889-00-02-527.

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy to polski bank z doświadczeniem, funkcjonujący wyłącznie w oparciu o polski kapitał i zachowujący najlepsze wieloletnie tradycje. Bank prowadzi swoją działalność od 91 lat.

Bank zrzeszony jest w Spółdzielczej Grupie Bankowej, na czele której stoi Bank Zrzeszający SGB-Bank S.A. KDBS Bank jest Uczestnikiem SSO SGB (ogółem 198 banków spółdzielczych oraz SGB Bank S.A.).

2. Jednostki organizacyjne

Na dzień 31.12.2016 r. Bank prowadził działalność w Centrali Banku, 8 oddziałach, 4 filiach i 3 punktach kasowych zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu.

Lp.	Rodzaj placówki	Adres
1	Centrala	87-800 Włocławek, ul. Żabia 6
2	I Oddział we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Żabia 6
3	Oddział w Osiężninach	88-220 Osiężniny, Pl. Boh. Powst. W-wy 5
4	Oddział w Brześciu Kujawskim	87-880 Brześć Kujawski, ul. Reymonta 15,
5	Oddział w Topólcie	87-875 Topólka 47
6	Oddział w Wielgim	87-603 Wielgie, ul. Starowiejska 76
7	Oddział w Dobrzyniu n/Wisłą	87-610 Dobrzyń n/Wisłą, ul. Słowackiego 1
8	Oddział w Lubaniu	87-732 Lubanie 17 b
9	Oddział w Toruniu	87-100 Toruń. ul. Towarowa 4-6
10	Filia nr 1 we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Kościuszki 21
11	Filia w Ciechocinku	87-720 Ciechocinek, ul. Zdrojowa 18A,

12	Filia w Radziejowie	88-200 Radziejów, ul. Brzeska 11
13	Filia w Aleksandrowie Kujawskim	87-700 Aleksandrów Kujawski, ul. Szkolna 13
14	Bankowy Punkt Obsługi Klienta w Nieszawie	87-830 Nieszawa ul. 3 Maja 2
15	Bankowy Punkt Obsługi Klienta we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Cyganka 28
16	Bankowy Punkt Klienta nr 2 we Włocławku	87-800 Włocławek, Al. Jana Pawła II 75

W strukturze Centrali Banku funkcjonowały:

- 1) Wydział Rachunkowo-Finansowy,
- 2) Wydział Informatyki,
- 3) Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych,
- 4) Wydział Produktów Bankowych i Marketingu,
- 5) Wydział Organizacyjno-Samorządowy,
- 6) Wydział Monitoringu, Restrukturyzacji i Windykacji Kredytów,
- 7) Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności,
- 8) Samodzielne Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Informacji i Jakości Danych.

W 2016 roku w KDBS Banku funkcjonowały 2 komitety:

- Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO),
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

3. Pozostałe informacje

1. Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy na dzień 31.12.2016 r. nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.
2. Bank nie prowadził działalności handlowej.
3. Bank korzystał z technik redukcji ryzyka kredytowego.
4. W 2016 roku Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy prowadził działalność walutową.

III. Cele i strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

1. Strategia zarządzania ryzykiem

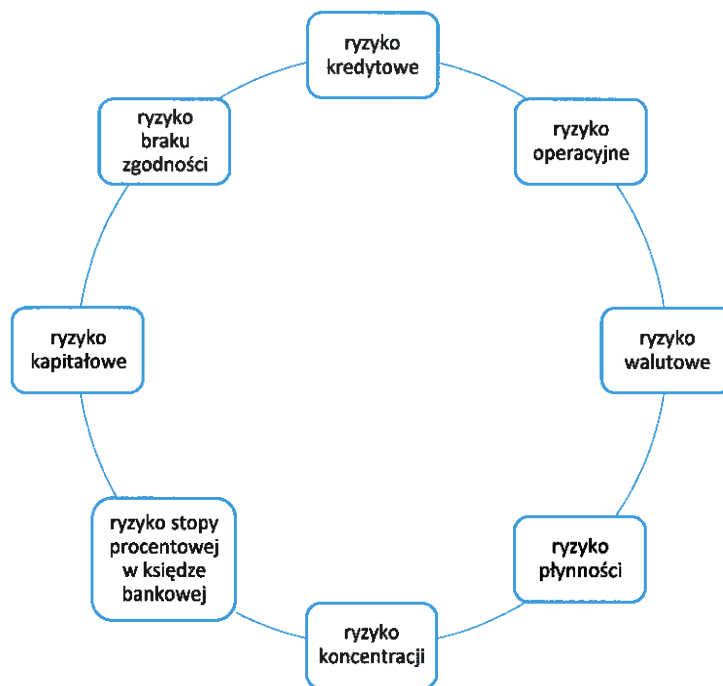
Bank dba o to, by skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w celu uzyskania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności. Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”, która określa cele strategiczne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz definiuje apetyt na ryzyko, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić do każdego ryzyka uznanego za istotne.

Wspomniany dokument zatwierdzony został przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku i jest zgodny z założeniami „Strategii Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego na lata 2016-2020”.

Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem Bank zawarł również w „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

Zarówno „Strategia zarządzania ryzykiem”, „Strategia zarządzania i planowania kapitałowego”, jak i wewnętrzne procedury podlegają, co najmniej rocznej weryfikacji, w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego.

Bank za ryzyko istotne uznaje te rodzaje ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, a także rodzaje ryzyka wymienione w dyrektywie CRD IV. Na poniższym schemacie zestawiono rodzaje ryzyka istotnego:

Ponadto Bank identyfikuje inne ryzyka:

- ryzyko inwestycji,
- ryzyko modeli,
- ryzyko wykorzystania działalności Banku do prania pieniędzy i finansowania,
- ryzyko zarządzania,
- ryzyko konkurencji,
- ryzyko strategiczne,
- ryzyko regulacyjne,
- ryzyko utraty reputacji,
- ryzyko wyniku finansowego,
- ryzyko nadmiernej dźwigni,
- ryzyko makroekonomiczne,

których istotność ustalana jest na zasadach określonych w „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest ponadto w oparciu o sporządzone w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury dedykowane poszczególnym rodzajom ryzyka:

- a. ryzyko kredytowe (w tym: ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych i ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie),
- b. ryzyko koncentracji zaangażowań,
- c. ryzyko stopy procentowej,
- d. ryzyko płynności,
- e. ryzyko walutowe,
- f. ryzyko operacyjne,
- g. ryzyko braku zgodności,
- h. ryzyko kapitałowe,
- i. ryzyko modeli,
- j. ryzyko inwestycji.

Przestrzeganie akceptowanego poziomu ryzyka podlega monitorowaniu oraz raportowaniu przez komórki organizacyjne Banku, zgodnie z przedmiotowymi regulacjami oraz „Regulaminem funkcjonowania systemu informacji zarządczej w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”. Główne cele strategiczne w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj ryzyka	Cele strategiczne
Ryzyko kredytowe	a) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego; b) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiającym podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku; c) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5%. d) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30 %; e) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.
Ryzyko koncentracji	a) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;

	b) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.
Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie	a) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie; b) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie; c) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie; d) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym.
Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych	a) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi; b) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie; c) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych; d) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 10% ich udziału w portfelu kredytowym.
Ryzyko operacyjne	a) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania; b) racjonalizację kosztów; c) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne; d) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich; e) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ryzyko walutowe	a) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych; b) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego; c) minimalizowanie ryzyka walutowego.
Ryzyko płynności	a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty; b) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji, c) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.
Ryzyko stopy procentowej	a) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych; b) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych; c) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
Ryzyko kapitałowe	a) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności; b) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej; c) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25%; d) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%; e) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 5,75%;

	f) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 80%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 10%; g) dywersyfikacja struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 80% funduszy Tier I; h) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni; i) przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej; j) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5 % sumy bilansowej Banku; k) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt c), d) i e).
Ryzyko braku zgodności	a) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania; b) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności; c) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi; d) dążenie i dbałość o: - wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucji zaufania publicznego, - pozytywny odbiór Banku przez klientów, - przejrzystość działań Banku wobec klientów, - stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

2. Procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem składa się z kilku powiązanych ze sobą etapów, które w syntetyczny sposób przedstawiono na schemacie poniżej:

Pierwszy etap zarządzania ryzykiem to identyfikacja ryzyka, która polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W tym celu sporządza się prognozy oraz plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka. Kolejny etap to pomiar ryzyka, czyli definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności i dostępności danych oraz dokonanie kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar. Po dokonanych pomiarze przechodzi się do oceny i szacowania ryzyka, czyli określenia siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W tym momencie przeprowadzane są testy warunków skrajnych. W sytuacji, gdy nastąpiła już zarówno identyfikacja, jak i pomiar ryzyka należy je monitorować. Monitorowanie ryzyka polega na badaniu odchyśleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Następnym etapem jest raportowanie ryzyka, czyli przekazywanie cyklicznej informacji do organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. W celu kontrolowania ryzyka, opierając się na uzyskanych wynikach (z poprzednich etapów), stosuje się mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko, poprzez przyjmowanie regulacji wewnętrznych, określanie poziomu tolerancji na ryzyko, ustalanie wysokości limitów, wydawanie zaleceń, podejmowanie decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Podsumowując, na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- strategia zarządzania ryzykiem,
- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka,
- system limitów ograniczających ryzyko,
- system informacji zarządczej,
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

3. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku, ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania;
2. Zarząd – odpowiada za zorganizowanie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz skuteczność systemu zarządzania ryzykiem. Członkowie Zarządu uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez Bank działalności nie łączą odpowiedzialności za zarządzanie danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący to ryzyko;

3. Komitet zarządzania aktywami i pasywami (ALCO) – organ opiniodawczy w zakresie kształtowania polityki zarządzania ryzykami istotnymi (za wyjątkiem ryzyka operacyjnego i braku zgodności). Komitet inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka;
4. Komitet zarządzania ryzykiem operacyjnym (KRO) – pełni funkcje analityczne, doradcze i wspomagające Zarząd w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności;
5. Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych - zapewnia identyfikację ryzyka, pomiar, szacowanie, ocenę oraz raportowanie informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka;
6. Samodzielne Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Informacji i Jakości Danych (ABI) – odpowiada za proces zarządzania bezpieczeństwem informacji;
7. Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności – odpowiada za prowadzenie działań na rzecz zapewnienia zgodności działań Banku z przepisami prawa oraz przyjętymi standardami postępowania (dokonanie identyfikacji oraz oceny ryzyka braku zgodności związanego z rozwijaniem nowych modeli biznesowych lub tworzeniem nowych produktów);
8. Pozostałe komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku), które odpowiedzialne są za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - c) zarządzanie bieżącą pozycją walutową,
 - d) sprzedaż kredytów,
 - e) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji.

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym w ogólnym ujęciu graficznym przedstawiono poniżej:

4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności Banku. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i poziomu ryzyka w działalności Banku, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i służy monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych.

Monitorowanie ryzyka odbywa się w Banku z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku oraz umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu działalności.

Raportowanie poziomu poszczególnych rodzajów ryzyk, wraz ze wskazaniem odbiorców analiz i częstotliwości ich sporządzania, zawarte jest w „Regulaminie funkcjonowania systemu informacji zarządczej” i odbywa się według poniższych zasad:

	Rada Nadzorcza	Zarząd	Komitety ALCO	Komitety KRO
ryzyko stopy procentowej	raz na kwartał	raz na miesiąc	raz na miesiąc	x
ryzyko walutowe	raz na pół roku	raz na miesiąc	raz na kwartał	x
ryzyko płynności	raz na kwartał	raz na miesiąc	raz na kwartał	x
ryzyko operacyjne	raz na pół roku	raz na miesiąc	x	raz na kwartał
ryzyko kredytowe	raz na kwartał	raz na miesiąc	raz na kwartał	x
ryzyko ekzh	raz na kwartał	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko dek	raz na kwartał	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko koncentracji kredytowej	raz na kwartał	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko modeli	raz na pół roku	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko inwestycji	raz na pół roku	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko braku zgodności	raz na rok	raz na rok	x	raz na rok
adekwatność kapitałowa	raz na pół roku	raz na kwartał	raz na kwartał	x

Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne, wspomagające proces zarządzania ryzykami.

Do pomiaru ryzyk Bank wykorzystuje system bankowy oraz dodatkowe aplikacje informatyczne wspierające proces pomiaru ryzyk, takie jak:

- system wspomagający wewnętrzny pomiar ryzyk (def3000/cIRM),
- system wspierający proces zarządzania ryzykiem operacyjnym (myRMS).

Do niniejszej informacji załącza się oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń, dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku - załącznik nr 1.

Oświadczenie Zarządu, zawierające informacje na temat ogólnego profilu ryzyka Banku, związanego ze strategią działalności, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka przedstawiono w załączniku nr 2.

5. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka

Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka opisane zostały w regulacjach wewnętrznych Banku, a w szczególności w:

- „Zasadach udzielania kredytów klientom instytucjonalnym w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” – podręcznik kredytowy,
- „Instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”,
- „Instrukcji prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku”,
- „Zasadach klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

Podejmowanie przez Bank działań zabezpieczających obejmuje:

- regulacje (strategie, polityki, zasady, instrukcje, procedury, regulaminy, plany awaryjne),
- systemy limitów wewnętrznych odpowiednich do skali i złożoności działalności,
- kontrole ryzyka,
- rekomendacje i zalecenia dla jednostek organizacyjnych Banku,
- ubezpieczenia oraz transfer ryzyka.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu,
- apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą,
- analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku,
- wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

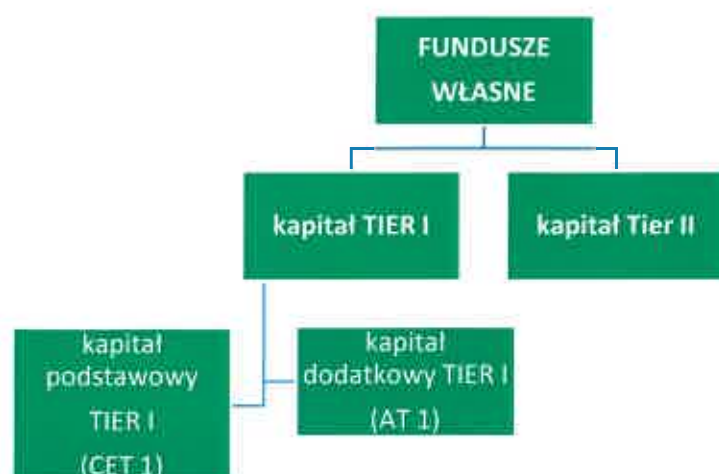
Procedury wewnętrzne Banku określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w sytuacji przekroczenia limitu.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, dokładając staranności, by założenia przyjmowane w testach uwzględniały najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy i dawały podstawę rzetelnej oceny ryzyka.

IV. Fundusze własne

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy ujawnia informacje, dotyczące funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie tj.: ustawą Prawo bankowe z dnia 29.08.1997r. (z późniejszymi zmianami), rozporządzeniem CRR oraz Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE).

Strukturę funduszy własnych Banku zobrazowano na poniższym schemacie:

1. Wartość poszczególnych składników funduszy własnych

Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2016r. została przedstawiona w poniższej tabeli.

1	Fundusze własne ogółem	53 775 274,04
1.1	Kapitał Tier 1	45 975 212,04
1.1.1	Kapitał podstawowy CET1	43 454 052,80
1.1.1.1	Fundusz udziałowy w ramach korekt okresu przejściowego	502 685,34
1.1.1.2	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	40 867 800,62
1.1.1.3	Zyski zatrzymane (za zgodą KNF)	1 730 000,00
1.1.1.4	Skumulowane inne całkowite dochody (kapitał z aktualizacji wyceny)	889 844,30
1.1.1.5	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	- 153 921,46
1.1.1.6	Inne pozycje lub korekty kapitału podstawowego Tier 1	-
1.1.1.7	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier 1 ponad kapitał podstawowy Tier 1	-
1.1.1.8	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.1.1.9	(-) Instrumenty w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.1.1.10	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1	- 382 356,00
1.1.1.11	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1 – nie ujęte powyżej	-

1.1.2	Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	2 521 159,24
1.1.2.1	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier 1 podlegających zasadzie praw nabytych (obligacje zaliczane do funduszy własnych na podstawie uchwały KNF 314/2009)	2 613 512,12
1.1.2.2	(-) Instrumenty w dodatkowym kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.1.2.3	(-) Instrumenty w dodatkowym kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.1.2.4	(-) Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier 2 ponad kapitał Tier 2	-
1.1.2.5	Nadwyżka odliczenia od pozycji dodatkowych w Tier 1 i ponad kapitał dodatkowy Tier 1 (odliczenia w kapitale podstawowym Tier 1)	-
1.1.2.6	Inne pozycje lub korekty kapitału dodatkowego Tier 1 – nie ujęte powyżej	- 92 352,88
1.2	Kapitał Tier 2	7 800 062,00
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier 2	5 140 062,00
1.2.2	Korekty w okresie przejściowym z tytułu w kapitale Tier 2 oraz pożyczek podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych	-
1.2.3	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej (do wysokości maksymalnie 1,25 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem)	2 660 000,00
1.2.4	(-) Instrumenty w kapitale Tier 2 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.2.5	(-) Instrumenty w kapitale Tier 2 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty	-
1.2.6	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale Tier 2	-
1.2.7	Nadwyżka odliczenia od pozycji w Tier 2 ponad kapitał Tier 2 (odliczenia w kapitale dodatkowym Tier 1)	-
1.2.8	Inne pozycje lub korekty kapitału Tier 2 – nie ujęte powyżej	-

Dodatkowy opis podstawowych składników funduszy własnych przedstawionych w powyższej tabeli przedstawiono poniżej.

Pozycja 1.1.1.1 – Fundusz udziałowy w ramach korekt okresu przejściowego - jest to wartość funduszu udziałowego Banku wyemitowanego przed 31.12.2011 r. – zamortyzowanego wskaźnikiem amortyzacji 10 % za rok 2016 - zgodnie z art. 484-487 CRR. Fundusz udziałowy Banku na 31.12.2011 r. stanowił kwotę 951 020,26 zł, a po pomniejszeniach na 31.12.2015 r. wyniósł 837 808,89 zł, wartość 10 % amortyzacji za rok 2016 stanowi wartość 83 780,89 zł. Kwota zaliczona do Funduszy własnych Banku wynosi 502 685,34 zł.

Pozycja 1.1.1.2 - Kapitał rezerwowy – powstały w wyniku podziału zysków wypracowanych przez Bank z poprzednich okresów, utworzony na mocy corocznych uchwał Zebrania Przedstawicieli w sprawie podziału zysków.

Pozycja 1.1.1.3 - Zyski zatrzymane (za zgodą KNF).

Pozycja 1.1.1.4 - Skumulowane inne całkowite dochody - fundusz z aktualizacji wyceny instrumentów dostępnych do sprzedaży oraz majątku trwałego.

Pozycja 1.1.1.5 - Inne wartości niematerialne i prawne – wartość wartości niematerialnych i prawnych zgodnie z art. 36 ust. 1 lit b Rozporządzenia CRR.

Pozycja 1.1.1.10 - Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1 - jest to 60 % kwoty funduszu z aktualizacji wyceny instrumentów dostępnych do sprzedaży, 40 % kwoty majątku trwałego oraz 60% kwoty z pozycji 1.1.1.5;

Pozycja 1.1.2.1 - Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier 1 podlegających zasadzie praw nabytych – wartość obligacji wyemitowanych przez Bank podlegających zasadzie praw nabytych 5 000 000,00 zł, które zgodnie z decyzją KNF Bank zalicza do kapitału dodatkowego Tier 1, zamortyzowana wskaźnikiem amortyzacji 10 % za rok 2016 (łącznie za lata 2014-2016 - 40 %), zgodnie z art. 484-487 Rozporządzenia CRR oraz z uwzględnieniem amortyzacji dziennej. Część zamortyzowana wynosi 2 386 487,88 zł.

Pozycja 1.1.2.6 – Inne pozycje lub korekty kapitału dodatkowego Tier 1 – nie ujęte powyżej – Pozycja ta stanowi 60 % wartości niematerialnych i prawnych wycenionych według wartości bilansowej

Pozycja 1.2.1 – Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier 2 – na wartość składają się pożyczka podporządkowana w kwocie 4 000 000,00 zł z amortyzacją 604 269,29 zł oraz amortyzacja okresu przejściowego obligacji o których mowa w wyjaśnieniach do pozycji 1.1.2.1.

Pozycja 1.2.3 - Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego – wartość utworzonej w Banku rezerwy na ryzyko ogólne.

2. Informacje w zakresie uzgodnienia pozycji funduszy własnych w odniesieniu do zbadanego sprawozdania finansowego

Uzgodnienie pozycji funduszy własnych oraz kapitałów własnych w zbadanym sprawozdaniu finansowym zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Nazwa pozycji	Pozycja sprawozdania finansowego	Wartość w sprawozdaniu finansowym [PLN]	Pozycja w Tabeli dotyczącej struktury funduszy własnych (punkt 1 niniejszego rozdziału)
Skumulowane inne całkowite dochody	Pasywa pozycja XIV	889 844,30 w tym 295 988,52	1.1.1.4
Kapitał rezerwowy	Pasywa pozycja XV plus pozycja XIII	40 867 800,62	1.1.1.2

Fundusz udziałowy	Pasywa pozycja XII	1 153 000,00	1.1.1.1
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	Aktywa pozycja XIII	-153 921,46	1.1.1.5
Zobowiązania podporządkowane	Pasywa pozycja XI	3 966 944,19	1.2.1
Obligacje długoterminowe	Pasywa pozycja VI	5 043 781,07	1.1.2.1; 1.2.1
Rezerwa na ryzyko ogólne	Informacja dodatkowa str. 31	2 860 000,00	1.2.3
Zyski zatrzymane – zysk netto	Pasywa Pozycja XIX	2 920 304,54	1.1.1.3
Razem pozycje funduszy własnych wykazane w zbadanym sprawozdaniu finansowym		57 547 753,26	
Uzgodnienie o korekty i pomniejszenia pozycji wynikających ze sprawozdania finansowego			
Pomniejszenie funduszu udziałowego o wartość amortyzacji funduszu udziałowego za 2016 r. oraz wartość funduszu udziałowego nie zaliczonego do podstawy amortyzacji według przepisów przejściowych.		650 314,66	1.1.1.10
Korekta w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier 1 w wartości 60 % skumulowanych innych całkowitych dochodów – niezrealizowane zyski z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży; 40 % funduszu z aktualizacji majątku trwałego oraz 60 % wartości niematerialnych i prawnych.		-474 708,88 w tym 92 352,88	1.1.1.10; 1.1.2.6
Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego [do wysokości 1,25% RWA]		-200 00,00	1.2.3
Wartość prowizji i odsetek od zobowiązań podporządkowanych (pożyczek oraz obligacji na zasadzie zobowiązania podporządkowanego), która nie jest zaliczona do funduszy własnych.		-1 257 151,14	1.1.2.2; 1.2.1
Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego.		- 1 190 304,54	1.1.1.2
Razem fundusze własne		53 775 274,04	

3. Opis głównych cech instrumentów emitowanych przez Bank w: kapitale podstawowym Tier 1, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier 1, kapitale Tier 2.

Informacje dotyczące głównych cech instrumentów kapitałowych emitowanych przez Bank i zaliczonych do funduszy własnych została przedstawiona w poniższej tabeli.

Główne cech instrumentów kapitałowych ⁽¹⁾		Obligacje serii A/2010	Obligacje serii B/2010
1	Emitent	Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy	Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Polskie	Polskie
	Ujmowanie w kapitale regulacyjnym		
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał dodatkowy Tier 1 (60 % wartości obligacji) Kapitału Tier 1I (pozostała część 40 % wartości obligacji)	Kapitał dodatkowy Tier 1 (60 % wartości obligacji) Kapitału Tier 1I (pozostała część 40 % wartości obligacji)
5	Zasady określone w Rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier 1I	Kapitał Tier 1I
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-) skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-) skonsolidowanym	Na poziomie jednostkowym	Na poziomie jednostkowym
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje długoterminowe	Obligacje długoterminowe
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	2,56 mln zł (z tego 1,54 mln zł w kapitale podstawowym Tier 1; 1,02 mln zł w kapitale Tier 1I)	1,8 mln zł (z tego 1,08 mln zł w kapitale podstawowym Tier 1; 0,72 mln zł w kapitale Tier 1I)
9	Wartość nominalna instrumentu	3 000 000,00 zł	2 000 000,00zł
9a	Cena emisyjna	1 000,00 zł	1 000,00 zł
9b	Cena wykupu	1 000,00 zł	1 000,00 zł
10	Klasyfikacja księgowa	Zobowiązanie - opcja wyceny według wartości godziwej	Zobowiązanie - opcja wyceny według wartości godziwej
11	Pierwotna data emisji	15-07-2010	29-12-2010
12	Wieczyste czy terminowe	terminowy	Terminowy
13	Pierwotny termin zapadalności	14-07-2025	29-12-2025

14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak	Tak
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 14-07-2011 r.	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 29-12-2011 r.
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	Kupony / dywidendy		
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Zmienny kupon	Zmienny kupon
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR6M plus marża 3 p.p.; okresy odsetkowe wynoszą 6 m-y	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR6M plus marża 3 p.p.; okresy odsetkowe wynoszą 6 m-y
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Tak	Tak
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Częściowo uznaniowe	Częściowo uznaniowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Obowiązkowe	Obowiązkowe
21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy

30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji roszczenia Obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.	W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji roszczenia Obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie dotyczy	Nie dotyczy
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
1) Bank wpisuje "nie dotyczy", jeżeli dane pytanie nie ma zastosowania			

4. Informacje na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych

Ujawnienia informacji na temat funduszy własnych w okresie przejściowym zostały przedstawione w poniższej tabeli. Dla zachowania przejrzystości i czytelności dokumentu zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych.

Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		(A) Kwota w dniu ujawnienia [PLN]	(B) Odniesienie do art. rozporządzenia (UE) nr 575/2013	(C) Kwoty ujęte przed przyjęciem rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013
2	Zyski zatrzymane	1 730 000,00	art. 26 ust. 1 lit. c)	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	41 757 644,92	art. 26 ust. 1	0,00

4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3 Rozp.CRR i powiązane ażio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier 1	502 685,34	art. 486 ust. 2	0,00
6	Kapitał podstawowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	43 990 330,26		0,00
Kapitał podstawowy Tier 1: korekty regulacyjne				
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) - kwota ujemna.	- 61 568,58	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37, art. 472 ust. 4	0,00
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)	-	art. 36 ust. 1 lit i) , art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b) , art. 49 ust. 1-3, art. 79,470, art. 472 ust. 11	0,00
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	- 356 313,11		0,00
	w tym: 40 % filtr dla funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego	- 118 395,41	art. 468	0,00
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1	- 536 277,46		0,00
29	Kapitał podstawowy Tier 1	43 454 052,80		0,00
Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty				
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art.	2 613 512,12	art. 486 ust. 3	0,00

	484 ust. 4 Rozp.CRR i powiązane akcje emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier 1			
36	Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi	2 613 512,12		0,00
Kapitał dodatkowy Tier 1: korekty regulacyjne				
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier 1	-92 352,88	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37, art. 472 ust. 4	0,00
44	Kapitał dodatkowy Tier 1	2 521 159,24		0,00
45	Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	45 975 212,04		0,00
Kapitał Tier 1I: instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane akcje emisyjne	5 140 062,00	art. 62 i 63	0,00
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	2 660 000,00	art. 62 lit. c) i d)	0,00
51	Kapitał Tier 1I przed korektami regulacyjnymi	7 800 062,00		0,00
Kapitał Tier 1I: korekty regulacyjne				
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier 1I	0,00		0,00
58	Kapitał Tier 1I	7 800 062,00		0,00
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier 1 + kapitał Tier 1I)	53 775 274,04		0,00
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	371 405 082,66		0,00
Współczynniki i bufor kapitałowe				
61	Kapitał podstawowy Tier 1 (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,70	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465	
62	Kapitał Tier 1 (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	12,38	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465	

63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,48	art. 92 ust. 2 lit. c)	
----	---	-------	------------------------	--

Wymagane wielkości współczynników kapitałowych z uwzględnieniem bufora zabezpieczającego kształtowały się na następujących poziomach:

Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 z buforem zabezpieczającym – 5,750 %,

Współczynnik kapitału Tier 1 z buforem zabezpieczającym – 10,250 %,

Łączny współczynnik kapitałowy z buforem zabezpieczającym – 13,250 %.

Bank spełniał minimalne wymagane prawem.

V. Bufor antycykliczny

Obowiązująca wysokość wskaźnika bufora antycyklicznego za rok 2016 wynosi 0%.

VI. Wymogi kapitałowe

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy. Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe oraz dodaje wymogi kapitałowe na pozostałe istotne rodzaje ryzyka. Dokonywana jest agregacja wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka i obliczana jest łączna wielkość wymogu kapitałowego, czyli wewnętrzny wymóg kapitałowy.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka Bank przyjmuje następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnej straty lub utraconego przychodu (tzw. wskaźnik wrażliwości) Bank wyznacza raz do roku (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
 - b) poziom współczynnika wypłacalności,
 - c) plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) jest kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

Bank przyjmuje, że poziom adekwatności kapitałowej, rozumiany jako stopień obciążenia kapitałem wewnętrznym funduszy własnych, ma utrzymać się na poziomie nie przekraczającym 80 %.

Bank w 2016 roku stosował następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Na datę 31.12.2016 r. wymogi kapitałowe Banku wynosiły:

Wyszczególnienie	Kwota w zł
Ryzyko kredytowe	26 795 414
Ryzyko rynkowe	0
Ryzyko operacyjne	2 916 993
Kapitał regulacyjny	29 712 407
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	11,70
Współczynnik kapitału Tier I [%]	12,38
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	14,48

Na dzień 31.12.2016r. Bank, dokonując oceny ryzyka oszacował dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka kredytowego w wysokości 6.235.943 zł. W związku z tym wewnętrzny współczynnik kapitałowy ukształtował się na poziomie 10,87%.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31.12.2016 roku został wyznaczony metodą standardową, zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Wartość wymogu w podziale na poszczególne klasy ekspozycji (tj. kwota stanowiąca 8 % ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji) przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	8% ekspozycji ważonych ryzykiem w zł
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	311 170
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	10 597
4.	Ekspozycje wobec instytucji	20 743
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 726 243
6.	Ekspozycje detaliczne	7 885 821
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	12 277 132
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	647 804

9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	494 499
10.	Ekspozycje kapitałowe	836 091
11.	Inne pozycje	585 314
Razem		26 795 414

VII. Ryzyko kredytowe

1. Należności przeterminowane i zagrożone

W ramach szacowania wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe badana jest klasa ekspozycji, której dotyczy niewykonanie zobowiązania. Do klasy tej zaliczane są ekspozycje, spełniające przynajmniej jedną z poniższych sytuacji:

- istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika w okresie jednego roku ze zobowiązań wobec Banku, czyli:
 - zaprzestano naliczania odsetek od kredytu,
 - zaliczono ekspozycje do ekspozycji zagrożonych,
 - dokonano wewnętrznej restrukturyzacji zadłużenia,
- okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni oraz przeterminowana kwota przekracza:
 - w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych,
 - w przypadku pozostałych klas ekspozycji 3.000 złotych.

Jako należności zagrożone przyjmuje się kredyty, które zgodnie z „Zasadami klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” i Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, zostały zaklasyfikowane przez Bank do kategorii: poniżej standardu, wątpliwej lub straconej.

2. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Bank stosował politykę zabezpieczania ekspozycji kredytowych, polegającą na przyjmowaniu zabezpieczeń na poziomie adekwatnym do ryzyka związanego z transakcją kredytową. Katalog zabezpieczeń obejmował zabezpieczenia rzeczowe (m.in. hipoteka, przewłaszczenie, zastaw), finansowe (np. kaucja, blokada środków na rachunku bankowym) i osobiste jak (poręczenie, weksel). Zasady ustanawiania zabezpieczeń regulowała instrukcja wewnętrzna.

Bank szacował wartość zabezpieczeń, zarówno na datę zawarcia umowy, jak również w trakcie kredytowania. Podstawą do oceny wartości zabezpieczenia był operat szacunkowy sporządzony przez rzeczoznawcę majątkowego. Bank zdefiniował zasady stosowania odstępstw od obowiązku przedstawienia przez Klienta wyceny nieruchomości wykonanej przez rzeczoznawcę majątkowego.

Monitoring wartości zabezpieczeń odbywał się w okresach rocznych. W sposób szczególny Bank monitorował zabezpieczenia kredytów, w formie hipoteki na nieruchomości, udzielanych

osobom fizycznym na cele nie związane z działalnością gospodarczą. Przy ustalaniu wartości nieruchomości Bank korzystał z Bazy Nieruchomości Amron oraz danych publikowanych w ogólnie dostępnych źródłach (Internet, biura nieruchomości, transakcje kredytowane przez Bank, itp.). Dla w/w kredytów Bank stosował limity LTV (wskaźnik liczony jak stosunek wysokości kredytu do wartości zabezpieczenia). Bank dokonywał także pomiaru poziomu LTV w zakresie kredytów dla osób fizycznych przeznaczonych na cele inne, niż gospodarcze.

Bank analizował dane dotyczące poziomu środków odzyskiwanych w drodze zbycia zabezpieczeń w procesie windykacji.

W 2016 roku Bank nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych.

Bank ograniczał ryzyko kredytowe poprzez:

- a) przyjmowanie form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych umożliwiających pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. z późniejszymi zmianami w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń.
- b) zarządzanie ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

Bank stosował techniki ograniczania ryzyka kredytowego w postaci kaucji pieniężnych i gwarancji de minimis. Przy technice ograniczenia ryzyka kredytowego, do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, Bank uwzględniał rzeczywistą ochronę kredytową dla zabezpieczeń pieniężnych.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank korzystał z technik ograniczania ryzyka w następującej wysokości:

- kaucji pieniężnych – w kwocie 3.196.466 zł,
- gwarancji BGK – w kwocie 5.391.493 zł.

Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego Bank zalicza:

- 1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wprowadzone wewnętrzne limity branżowe oraz limity detalicznych ekspozycji kredytowych, w postaci limitu udziału ww. ekspozycji w stosunku do posiadanych funduszy własnych; limity ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) w stosunku do portfela kredytowego ogółem; limity detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) w stosunku do portfela kredytowego sektora niefinansowego,
- 2) wymaganie przy ocenie zdolności kredytowej uwiarygodnionych dokumentów, weryfikacja informacji przekazywanych przez klientów, stosowanie metod statystycznych do oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych,
- 3) doskonalenie metod oceny zdolności kredytowej,
- 4) analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wnikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzenie stosownych ograniczeń,
- 5) wzmacnianie monitoringu ekspozycji kredytowych,
- 6) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mającymi na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m.in. proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.),
- 7) prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu,

- 8) dbałość o to, aby informacje przekazywane klientom były zrozumiałe i rzetelne, żeby zawierały wszystkie informacje dotyczące warunków udzielania kredytów, szczególnie ponoszonych przez klienta kosztów,
- 9) dbałość o profesjonalizm, staranność i rzetelną wiedzę pracowników kredytowych banku,
- 10) przyjmowanie zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi w banku przepisami dotyczącymi ustanawiania prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku.

3. Podejście oraz metody przyjęte do ustalania korekt wartości i rezerw

Na ryzyko związane z prowadzoną działalnością, Bank tworzy rezerwy, w szczególności rezerwy celowe (tworzone na należności) oraz rezerwę na ryzyko ogólne. Rezerwa celowa tworzona jest na pokrycie ściśle określonego ryzyka. Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii normalnej, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwe lub stracone, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Utworzona rezerwa może być wykorzystana na pokrycie strat wynikających z ryzyka kredytowego i innych trudnych do zdefiniowania ryzyk.

Utworzona rezerwa w kwocie 2.860.000 zł dzieli się następująco :

- na pokrycie strat z ryzyka kredytowego - 2.660.000 zł;
- na pokrycie strat innych trudnych do zdefiniowania ryzyk - 200.000 zł.

4. Zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych

Bank tworzy następujące rezerwy z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości:

- rezerwy na ekspozycje w sytuacji poniżej standardu w wysokości 20 % wartości ekspozycji,
- rezerwy na ekspozycje w sytuacji wątpliwej w wysokości 50 % wartości ekspozycji,
- rezerwy na ekspozycje w sytuacji straconej w wysokości 100 % wartości.

Kwoty rezerw utworzonych na poszczególne ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości obejmujące saldo początkowe, zwiększenie, wykorzystanie, zmniejszenie oraz saldo końcowe rezerw, zostały przedstawione w tabeli poniżej (dane w zł 0,00).

kategoria należności	stan na 01.01.2016r.	zwiększenia rezerw	wykorzystanie rezerw	rozwiązanie rezerw	stan na 31.12.2016r.
poniżej standardu	280 411,78	364 923,70	-	421 713,70	223 621,78
wątpliwe	370 705,08	1 248 052,59	-	1 404 578,30	214 179,37
stracone	4 162 836,93	3 324 237,87	2 659 422,96	1 352 619,13	3 475 032,71

W Banku występowały korekty wartości z tytułu nierozliczonej prowizji wchodzącej do rachunku ESP. Kwoty przedstawiające saldo początkowe, zwiększenie, zmniejszenie oraz saldo końcowe korekt wartości z rozpoznaną utratą wartości zaprezentowano w tabeli poniżej.

stan na 01.01.2016r.	zwiększenie	zmniejszenie	stan na 31.12.2016r.
3 596 962,11	1 382 739,52	1 274 591,76	3 705 109,87

5. Ekspozycje według wyceny bilansowej

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2016 r. oraz średnią kwotę ekspozycji za okres od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. w podziale na klasy przedstawia poniższa tabela:

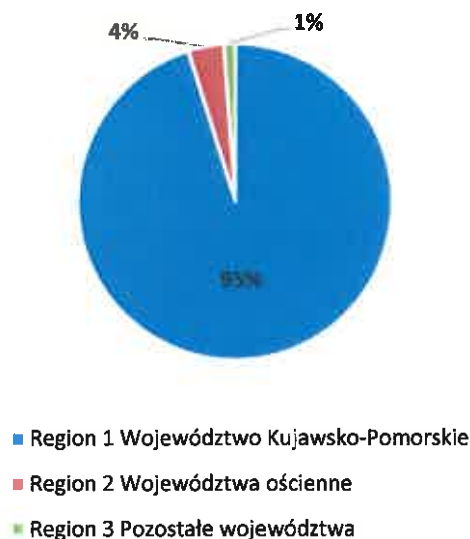
Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2016 r. w zł	Średnia kwota w okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. w zł
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	7 421 276	6 779 612
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	19 448 165	20 238 704
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	264 915	251 916
4.	Ekspozycje wobec instytucji	94 447 818	80 397 938
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	62 543 033	56 700 411
6.	Ekspozycje detaliczne	166 280 870	157 723 773
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	206 748 370	207 946 723
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	6 760 375	8 660 585
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	6 724 442	6 769 092
10.	Ekspozycje kapitałowe	6 400 773	4 896 084
11.	Inne pozycje	14 693 087	15 698 276
Razem		591 733 125	591 733 125

Na dzień 31.12.2016 roku istotną klasą ekspozycji jest klasa „Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach”, która stanowi 34,93 % łącznej kwoty ekspozycji kredytowych.

6. Struktura geograficzna ekspozycji

Bank bada i ustala limity w ramach koncentracji zaangażowań w region geograficzny. Strukturę geograficzną portfela kredytowego, według stanu na dzień 31.12.2016 r., zaprezentowano w poniższej tabeli i na wykresie:

Region	ekspozycja kredytowa w zł	struktura w %
Region 1 Województwo Kujawsko-Pomorskie	414 148 627	95,13%
Region 2 Województwa ościenne	15 994 904	3,67%
Region 3 Pozostałe województwa	5 181 148	1,19%
RAZEM	435 324 679	100,00%

Bank przyjmuje, iż istotnym regionem geograficznym jest region, który stanowi przynajmniej 30 % łącznej kwoty ekspozycji kredytowych. Istotnym obszarem geograficznym jest Region 1: Województwo Kujawsko-Pomorskie z udziałem 95 %.

W tabeli poniżej zestawiono strukturę ekspozycji dla istotnego regionu geograficznego (Województwo Kujawsko-Pomorskie), z uwzględnieniem kwot ekspozycji zagrożonych, sald korekt wartości i rezerw oraz korekty wartości i rezerwy w okresie roku obrotowego wg stanu na dzień 31.12.2016 r.:

wyszczególnienie	Kapitał	Odsetki	ESP	Portfel kredytowy brutto	Rezerwa	Wartość netto ekspozycji
Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	1 197 757	8 764	12 434	1 194 086	223 622	955 395
Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	1 424 401	3 750	2 331	1 425 820	214 179	1 212 831
Ekspozycje w sytuacji straconej	9 496 967	1 800 630	21 302	11 276 781	3 475 276	7 883 737

7. Struktura branżowa ekspozycji

Bank bada i ustanawia limity w ramach koncentracji zaangażowań w ten sam sektor gospodarczy. Strukturę branżową ekspozycji Banku, w podziale na klasy ekspozycji, według stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa branży	Ekspozycja kredytowa w zł.	struktura w %
Administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	5 566 697	1,5
Budownictwo	21 251 293	5,8
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4 073 492	1,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13 794	0,0
Pozostała działalność usługowa	3 385 257	0,9
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8 582 903	2,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 199 183	0,6
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5 178 426	1,4
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8 413 340	2,3
Edukacja	1 142 544	0,3
Górnictwo i wydobywanie	3 997 139	1,1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	39 270 525	10,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	19 541 052	5,4
Przetwórstwo przemysłowe	20 509 073	5,6
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	204 963 469	56,3
Transport i gospodarka magazynowa	2 148 301	0,6
Informacja i komunikacja	222 120	0,1

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	9 215 017	2,5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4 215 591	1,2
inne	0	0,0
RAZEM	363 889 217	100,0

Z powyższego wynika, że na koniec 2016 roku Bank najbardziej zaangażowany był w branżę:

- 1) Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 56,3 %
- 2) Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 10,8 %,
- 3) Budownictwo – 5,8 %.

W tabeli poniżej zestawiono strukturę ekspozycji w rozbiciu na istotne branże, z uwzględnieniem kwot ekspozycji zagrożonych (kapitał i odsetki) oraz korekty wartości i rezerwy w okresie roku obrachunkowego wg stanu na dzień 31.12.2016 r.:

Istotne branże	Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Portfel kredytowy brutto	Rezerwa	Wartość netto ekspozycji
Budownictwo	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	202 562	1 071	4 461	199 172	39 620	158 792
	Ekspozycje w sytuacji straconej	50 000	12 317	0	62 317	50 000	12 259
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	71 300	451	2 340	69 411	2 560	66 532
	Ekspozycje w sytuacji straconej	1 183 361	276 871	6 974	1 453 258	217 859	1 360 889
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Ekspozycje w sytuacji poniżej standardu	624 694	3 844	11 194	617 344	122 700	492 289
	Ekspozycje w sytuacji wątpliwej	145 920	1 780	2 520	145 180	71 700	73 130
	Ekspozycje w sytuacji straconej	591 475	67 001	7 167	651 308	584 307	66 682

8. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności

Okres zapadalności	Klasa ekspozycji			Razem ekspozycje kredytowe
	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	
bez określonego terminu	0	61 940	213 383	275 322
do 1 tygodnia	18 417	11 851 058	51 844	11 921 319
od 1 tygodnia do 1 miesiąca	0	4 389 650	4 856	4 394 506
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	97 950	18 567 368	66 423	18 731 740
od 3 miesięcy do 6 miesięcy	99 208	22 927 568	257 141	23 283 916
od 6 miesięcy do 1 roku	192 221	34 040 445	84 771	34 317 437
od 1 roku do 2 lat	437 755	54 287 671	740 105	55 465 532
od 2 lat do 5 lat	2 979 361	105 014 917	2 122 760	110 117 038
od 5 lat do 10 lat	0	79 306 786	967 294	80 274 081
od 10 lat do 20 lat	0	43 433 072	1 324 129	44 757 201
powyżej 20 lat	0	5 200 240	0	5 200 240
Razem ekspozycje kredytowe	3 824 912	379 080 715	5 832 706	388 738 332

VIII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)

Bank korzysta z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej, tylko i wyłącznie w przypadku ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalania wag ryzyka dla ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego oraz ekspozycji wobec instytucji.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące instytucje ECAI:

- Fitch Ratings,
- Moody's Investors Service,
- Standard and Poor's Ratings Services.

Wagi ryzyka ekspozycji, dla których obliczenia wykorzystywane są oceny ECAI to:

- ekspozycje wobec instytucji, jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych, jeżeli ekspozycje te nie są denominowane lub finansowane w walucie krajowej,
- ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego, jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

Bank uzależnia przyznane wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu, a stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej zgodnie z tabelą poniżej:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Do momentu ustalenia standardu technicznego dotyczącego odpowiedników stopni jakości kredytowej ECAI w skali CRR, Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC+ i poniżej	Caa1 i poniżej	CCC+ i poniżej

IX. Ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczany jest metodą podstawowego wskaźnika (BIA) i na dzień 31.12.2016 r. wynosił 2.916.515,70 zł.

Powszechny charakter występowania ryzyka operacyjnego oznacza, że każdy pracownik banku oraz każda jednostka organizacyjna banku są odpowiedzialni za identyfikację ryzyka operacyjnego występującego w obszarze ich kompetencji i podejmowania działań mających na celu ograniczenie poziomu tego ryzyka.

System zarządzania ma charakter zintegrowany. Wszystkie czynności i funkcje połączone są w spójną, przejrzystą, kompletną i efektywnie działającą całość.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na:

- 1) zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych, adekwatnych do skali generowanego ryzyka,
- 2) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczania liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowalnego poziomu ryzyka,
- 3) likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- 4) rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych w programie wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym myRMS.

Do skutecznej identyfikacji i pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje następujące narzędzia:

- rejestr zdarzeń i strat operacyjnych,
- rejestr skarg i reklamacji klientów Banku,
- wyniki testów (Planów Ciągłości Działania, planów awaryjnych),
- materiały z przeprowadzonych kontroli,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- kluczowe wskaźniki ryzyka.

Bank podejmuje działania przeciwdziałające ryzyku odpowiednio do wyników oceny tego ryzyka. Działania zabezpieczające obejmują:

- wdrożenie i systematyczną weryfikację procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszaniu skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- zapobieganie powstaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania banku,
- działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów,
- osłabienie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego,
- stosowanie ubezpieczeń,
- tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania,
- okresowa weryfikacja procedur obowiązujących w Banku.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację sporządzaną przez Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych, przedstawianą Zarządowi w okresach miesięcznych, Radzie Komitetowi KRO w okresach kwartalnych oraz Nadzorczej półrocznie.

Suma strat brutto w okresie od 01.01.2016 r. do 31.12.2016 r. wyniosła 47.767 zł. Poniższa tabela przedstawia liczbę zdarzeń wraz z wartościami występujących strat, które miały miejsce w 2016 roku w poszczególnych rodzajach i kategoriach zdarzeń operacyjnych.

rodzaj zdarzenia	kategoria zdarzenia	liczba zdarzeń	strata brutto w zł
zakłócenia działalności banku i awarie systemów	nieprawidłowe działanie sprzętu	12	1 000
	błędy oprogramowania	2	985
	nieprawidłowe działanie sieci telekomunikacyjnych i komputerowych	13	794
	przerwy w dopływie energii elektrycznej oraz nieprawidłowe działanie urządzeń podtrzymujących zasilanie	7	234
wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	błędne działanie modelu lub systemu	1	96
	błędy księgowe/błędne przypisanie do rachunku	7	10 979
	błędy wykonywania innych zadań	16	33 679
razem		58	47 767

X. Ryzyko płynności i pozycji płynnościowej.

1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w KDBS Bank uczestniczą:

- Rada Nadzorcza – która:
 - w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku,
 - zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem,
 - ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank,
 - zatwierdza scenariuszowe awaryjne plany płynności.
- Zarząd:
 - zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności,
 - zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności,
 - wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację Zasad zarządzania ryzykiem płynności,
 - odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nieprzekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko..
- Komitet ALCO, który:
 - opiniuje procedurę,
 - opiniuje poziom limitów,
 - identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku,
 - wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
 - ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.
- Komórka monitorująca – Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych, wykonujący zadania związane z:
 - okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów,
 - zapewnieniem zgodności procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
 - proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
 - dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej,
 - analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności,
 - monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
 - wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR,

- oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - opracowywanie scenariuszy sytuacji kryzysowych,
 - sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- Komórka zarządzająca – Wydział Rachunkowo – Finansowy, wykonujący zadania związane z:
- przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową,
 - optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków,
 - kontrolą i utrzymywaniem limitów kasowych,
 - sporządzaniem prognozy przepływów pieniężnych.

2. Sposób pozyskiwania finansowania działalności

KDBS Bank, zgodnie z zapisami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”, za główne źródło finansowania aktywów traktuje depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji rządowych i samorządowych.

Bank kieruje swoją ofertą do następujących klientów:

- osób fizycznych,
- rolników indywidualnych,
- instytucji niekomercyjnych,
- instytucji samorządowych,
- przedsiębiorstw państwowych,
- przedsiębiorstw prywatnych,
- przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność KDBS Bank ma na celu zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku.

Priorytetowym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa Banku oraz klientów.

Działalność kredytowa jest finansowana przez depozyty stabilne (osad), fundusze własne oraz dodatkowe źródła finansowania w postaci pożyczki podporządkowanej z Fundacji „Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej – Counterpart Fund” oraz pożyczki z Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

W KDBS Bank funkcje skarbowe oraz funkcje zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane. Wydział Rachunkowo – Finansowy będący komórką zarządzającą wykonuje funkcje skarbowe, natomiast Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych będący komórką monitorującą wykonuje funkcje zarządzania płynnością.

4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia

KDBS Bank jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. W ramach podpisanych umów na poszczególne jednostki zostały nałożone określone zadania.

Bank Zrzeszający wykonuje na rzecz KDBS Bank następujące zadania:

- prowadzenie rozliczeń pieniężnych,
- zabezpieczanie Banku przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- zabezpieczanie płynności śróddziennej,
- prowadzenie rachunków bieżących,
- udzielanie kredytów w rachunku bieżącym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- udzielanie kredytów rewalwingowych zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego, z zastosowaniem przepisów,
- gromadzenie nadwyżek środków,
- prowadzenie rachunku Minimum Depozytowego,
- utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- pośredniczenie w zakupie papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- wsparcie w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Spółdzielnia realizuje następujące zadania:

- udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

W ramach przynależności do Zrzeszenia SGB oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, KDBS Bank jest zobowiązany do:

- prowadzenia rachunków bieżących w Banku Zrzeszającym,
- lokowania nadwyżek środków w Banku Zrzeszającym,
- przekazania założeń w zakresie rodzaju i kwoty wsparcia w ramach planów awaryjnych,
- przestrzegania limitów ograniczających ryzyko ustanowionych przez Spółdzielnię,
- dostosowania limitów wewnętrznych do poziomu limitów określonych przez Spółdzielnię,
- przekazania informacji o charakterze ilościowym i jakościowym pozwalających na dokonanie oceny.

5. Rodzaj i skład nadwyżki płynności

w tys. zł

L.p.	Nazwa	Wartość nadwyżki (w tys. zł)	Nazwa części składowej nadwyżki	Wartość części składowej nadwyżki (w tys. zł)
1	Norma krótkoterminowa (M2 – współczynnik płynności krótkoterminowej) ponad minimum	49 500,00	lokaty w Banku Zrzeszającym	49 500,00
2	Norma długoterminowa (M4 współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami stabilnymi) ponad minimum	75 000,00	środki stabilne	75 000,00
3	Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR ponad minimum	24 162,49	środki pieniężne w kasie	5 562,87
			bony pieniężne	4 998,75
			środki na rachunku bieżącym	2 688,17
			lokata ON	2 212,70
			wykorzystany kredyt w RB	8 700,00

6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

L.p.	Nazwa	Wielkość	Limity wynikające z przepisów
1.	Norma krótkoterminowa (M2 - Współczynnik płynności krótkoterminowej)	2,04	1,00
2.	Norma długoterminowa (M4 - Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi)	1,18	1,00
3.	Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR	117,8	0,70

7. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności

w tys. zł

L.p.	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta	Luka bilansowa skumulowana	Luka prosta (z pozabilansem)	Luka skumulowana (z pozabilansem)
1	Przedział do 1 miesiąca	71 370,73	71 370,73	62 820,13	62 820,13
2	Przedział do 3 miesięcy	11 312,35	82 683,08	10 853,63	73 673,77
3	Przedział do 6 miesięcy	13 827,47	96 510,55	13 705,53	87 379,29

8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeczeniu

KDBS Bank może korzystać z pomocy finansowej z Banku Zrzeszającego w postaci kredytu w rachunku bieżącym oraz kredytu rewolwingowego maksymalnie do wysokości 250% funduszy własnych na wypełnienie nadzorczych miar płynności.

Dodatkowo przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB pozwala na skorzystanie z pomocy finansowej z Funduszu Pomocowego. Spółdzielnia udziela pomocy na wniosek uczestnika. Zwrotna pomoc finansowa na zabezpieczenie płynności występuje w postaci pożyczki płynnościowej, której wysokość nie może przekroczyć 20% środków stanowiących Fundusz Pomocowy. Udzielenie pomocy przewyższającej 20% środków wymaga zgody Walnego Zgromadzenia Spółdzielni. Szczegółowe warunki korzystania z pomocy są zawarte w Umowie Spółdzielni z Uczestnikiem.

9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

W KDBS Bank występują następujące przyczyny, które mogą spowodować wystąpienie ryzyka płynności:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów oraz niekorzystna skumulowana luka płynności w poszczególnych przedziałach czasowych,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie, w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- ograniczenie możliwości znalezienia innych źródeł finansowania, w szczególności na hurtowym rynku finansowym,
- brak wypełnienia wewnętrznych limitów Systemu Ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- wadliwy stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej.

10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

KDBS Bank prowadzi działalność w oparciu o różne źródła finansowania. Szeroka oferta produktowa w postaci depozytów bieżących i terminowych o różnych terminach wymagalności jest skierowana do klientów sektora niefinansowego, budżetowego oraz finansowego. Wprowadzone ograniczenia w postaci limitów koncentracji dla dużych klientów pozwalają na bezpieczne prowadzenie działalności.

11. Techniki ograniczenia ryzyka płynności

KDBS Bank stosuje następujące techniki ograniczające ryzyko płynności:

- limity ograniczające ryzyko, w tym wewnętrzne limity ustanowione przez Spółdzielczy System Ochrony SGB,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności, zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej,
- lokowane nadwyżek środków w aktywa płynne, których celem jest zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określenie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem przez pracowników SSO SGB.

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

Do podstawowych pojęć stosowanych w procesie mierzenia pozycji płynności oraz ryzyka płynności należą:

- płynność bieżąca – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy,
- płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,
- bufor płynności – oszacowana przez bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w banku strategii zarządzania ryzykiem „horyzont przeżycia”.

Pozostałe terminy stosowane w ryzyku płynności zostały szczegółowo opisane w §4 „Zasad zarządzania ryzykiem płynności w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

KDBS Bank zgodnie z zawartymi umowami Zrzeszenia oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB jest zobowiązany do utrzymywania odpowiedniej wielkości środków na rachunkach bieżących oraz rachunku Minimum Depozytowego a także lokowania nadwyżek środków pieniężnych na lokatach terminowych SGB. Pozostała część nadwyżki środków jest inwestowana w bony pieniężne NBP, jednostki uczestnictwa, obligacje niefinansowe oraz obligacje jednostek samorządowych.

14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych

Płynność finansowa jest podstawowym wyznacznikiem bezpieczeństwa Banku, mającym bezpośredni wpływ na wiarygodność i renomę instytucji. Szybkość i trafność podjętych działań w sytuacji zagrożenia jest podstawowym czynnikiem zapobiegania problemom płynnościowym.

Testy warunków skrajnych przeprowadzane zgodnie z zapisami zawartymi w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” pozwalają na przeanalizowane różnych wariantów sytuacji kryzysowych, a tym samym ustalenie poziomu, przy którym płynność Banku będzie zagrożona. Wyniki przeprowadzanych testów pozwalają na określenie kosztów, jakie Bank będzie musiał ponieść, żeby przywrócić wskaźniki płynności do wymaganego poziomu.

15. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności są nieodłącznym elementem planów awaryjnych. Mają na celu wskazanie możliwych do wystąpienia sytuacji, które spowodują zagrożenie płynności banku. Wyniki przeprowadzanych testów pozwalają wskazać symptomy pogarszania się płynności finansowej banku oraz odpowiednio zareagować. Bank działając jako instytucja społecznego zaufania, musi być przygotowany do przezwyciężenia każdej z możliwych przyczyn powstania ryzyka utraty płynności.

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności

KDBS Bank utrzymuje ryzyko płynności na bezpiecznym poziomie. Celem ograniczenia ryzyka płynności, wprowadzono szereg limitów pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Limity i ograniczenia wynikają z obowiązujących przepisów zewnętrznych, w postaci:

- Uchwały Nr 386/208 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r., w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r., w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012,
- Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r., uzupełniające rozrządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogów pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych,
- Uchwały Nr 59/2015 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2015 r., w sprawie wydania Rekomendacji P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków.

KDBS Bank posiada odpowiednią wielkość aktywów płynnych, ma również możliwość uzyskania dodatkowych źródeł finansowania w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB pozwala na zaliczenie do aktywów płynnych środków na rachunku minimum depozytowego oraz niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym. Ponadto, w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych, istnieje możliwość uzyskania pomocy finansowej w postaci pożyczki płynnościowej z Funduszy Pomocowych w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB w wysokości 20% środków stanowiących Fundusz Pomocowy.

17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia

KDBS Bank zgodnie z „Regulaminem udzielania kredytów ze środków własnych SGB-Banku S.A. dla banków spółdzielczych należących do Spółdzielczej Grupy Bankowej” może korzystać z następujących form pomocy na potrzeby płynności w postaci kredytów:

- krótkoterminowych – z okresem kredytowania do 1 roku
- kredyty obrotowy w rachunku bieżącym,
- kredyty rewolwingowy przeznaczony na wypełnienie nadzorczych miar płynności krótkoterminowej.

KDBS Bank będący uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych może skorzystać z pomocy w postaci pożyczki płynnościowej z Funduszy Pomocowych. Wysokość pomocy została opisana w pkt. 8.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

KDBS Bank sporządza informacje w zakresie ryzyka płynności w formie i z częstotliwością określoną w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” oraz „Regulaminie funkcjonowania systemu informacji zarządczej w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

W ramach ryzyka płynności sporządzane są następujące informacje:

L.p.	Rodzaj informacji	Częstotliwość	Odbiorcy
1.	Nadzorcze miary płynności	dziennie	– Wiceprezes ds. ekonomicznych, – Główny Księgowy/Dyrektor WRF.
2.	Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR	dziennie	– Wiceprezes ds. ekonomicznych, – Główny Księgowy/Dyrektor WRF.
3.	Depozyty stan na dzień.....	dziennie	– Wiceprezes ds. ekonomicznych, – Wiceprezes ds. handlowych, – Główny Księgowy/Dyrektor WRF, – Dyrektor WPBiM.

4.	Analiza ryzyka płynności: – zestawienie wskaźników związanych z ceną ryzyka płynności, – wskaźniki wczesnego ostrzegania, – stabilność depozytów i zobowiązań pozabilansowych, – koncentracja depozytów, – zrywalność depozytów, – urealnione zestawienie terminów płatności, limity luki, – kalkulacja nadzorczych miar płynności, – wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR, – przepływy środków pieniężnych, – rejestr alternatywnych źródeł finansowania, w tym aktywów nieobciążonych, – awaryjne przepływy pieniężne.	miesięcznie	– Zarząd – miesięcznie - do końca następnego miesiąca, – Komitet ALCO – kwartalnie - do końca następnego miesiąca po kwartale, – Rada Nadzorcza – kwartalnie - zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej.
5.	Analiza ryzyka płynności: – wskaźnik płynności długoterminowej NSFR, – testy warunków skrajnych, – dynamiczna luka płynności.	kwartalnie	– Zarząd , – Komitet ALCO, kwartalnie - do końca następnego miesiąca po kwartale, – Rada Nadzorcza – kwartalnie - zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej.
6.	Wykonanie planu pozyskania i utrzymania środków uznanych przez bank za stabilne źródło finansowania	kwartalnie	– Zarząd , – Komitet ALCO, kwartalnie - do końca następnego miesiąca po kwartale, – Rada Nadzorcza – kwartalnie - zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej.
7.	Testy scenariuszowe – analiza wpływu parametrów makroekonomicznych na ryzyko płynności wg stanu na 31.12	rocznie	– Zarząd, – Komitet ALCO, rocznie - do końca kwietnia.
8.	Pogłębiona analiza płynności długoterminowej wg stanu na 31.12	rocznie	– Zarząd - rocznie - do końca kwietnia, – Rada Nadzorcza – rocznie - zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej.
9.	Testy awaryjnego planu płynności	rocznie	– Zarząd , – Komitet ALCO, Rocznie - do końca roku, – Rada Nadzorcza – rocznie - zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej.

XI. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter skonsolidowany (obejmuje łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku) oraz całościowy (uwzględniane są wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka bankowego).

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ryzyka utraty części dochodu odsetkowego na skutek zmiany rynkowych stóp procentowych oraz ryzyka niekorzystnej zmiany wartości rynkowej posiadanych przez Bank odsetkowych instrumentów finansowych. Przyjmuje się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku. Narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomiernej skali zmian poszczególnych stóp procentowych.

W ramach ryzyka stopy procentowej wyodrębniono 4 kategorie:

- ryzyko przeszacowania - niedopasowanie terminów najbliższej zmiany oprocentowania aktywów i pasywów,
- ryzyko bazowe - niedoskonałe powiązanie (korelacje) pomiędzy zmianami stóp bazowych stosowanych w Banku,
- ryzyko opcji klienta - prawo, jakie posiada klient Banku do zmiany wielkości harmonogramu przepływów gotówkowych,
- ryzyko krzywej dochodowości - niejednakowe zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej wykorzystano następujące metody:

- analizę luki przeszacowania,
- symulację zmian wyniku odsetkowego,
- analizę zmian wartości ekonomicznej banku – metoda duration,
- analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy.

Analiza luki jest pomiarem statycznym, odzwierciedlającym następujące założenia:

- 1) struktura bilansu i terminów przeszacowania na datę analizy nie zmieni się w przyszłości,
- 2) założona zmiana stóp procentowych nie zostanie zniwelowana w przyszłości zmianą w odwrotnym kierunku,
- 3) przy badaniu wpływu niedopasowania w terminach przeszacowania (ryzyko przeszacowania) na wynik odsetkowy, stopy procentowe wszystkich aktywów i pasywów (pozycji pozabilansowych w analizie wariantowej) zmieniają się o taką samą skalę punktów procentowych,
- 4) przy badaniu wpływu na wynik odsetkowy ryzyka przeszacowania poszerzonego o badanie ryzyka bazowego przyjmuje się założenie, że stopy procentowe

poszczególnych grup aktywów (pozycji pozabilansowych w analizie wariantowej) mogą zmieniać się o zróżnicowaną skalę punktów procentowych, co wynika z:

- ograniczonych możliwości zmiany oprocentowania poszczególnych aktywów i pasywów ze względu na niski poziom zastosowanych stóp procentowych, tj. zmiana wyniku obliczana jest przy założeniu dopuszczalnego, maksymalnego poziomu zmian (np. obniżenie oprocentowania rachunków bieżących do zera),
- stosowane przez Bank mnożniki określające relację zmiany oprocentowania aktywów i pasywów w stosunku do zmiany stawek bazowych,
- niedoskonałego powiązania stóp bazowych – korelacji (dotyczy korelacji stopy redyskonta weksli NBP ze stawkami WIBID/WIBOR).

Ryzyko opcji klienta badane jest w odniesieniu do wcześniejszych spłat kredytów lub zerwań depozytów przed upływem terminu płatności, o ile zdarzenia te osiągną znaczący poziom. Jako znaczący poziom wykorzystania opcji klienta uznaje się sytuację, gdy:

- zrywalność depozytów w miesiącu przekroczy poziom 2,5 % kwoty depozytów ogółem; przy czym za zerwanie przed terminem wymagalności depozytu terminowego uznaje się przypadek wycofania z banku środków z depozytu założonego lub odnowionego na okres powyżej 3 miesięcy, w terminie krótszym niż wynikający z okresu pierwotnie deklarowanego; nie dotyczy to depozytów terminowych zrywanych przed terminem, gdy od odnowienia lub założenia depozytu nie minęło 7 dni,
- łączna kwota kredytów spłacanych przed terminem w miesiącu przekroczy 2,5 % kwoty kredytów regularnych; za przedterminową spłatę kredytu uznaje się przypadek, gdy wyprzedzenie w stosunku do ustalonego harmonogramu spłat wynosi co najmniej 7 dni.

Zakres i częstotliwość pomiaru ryzyka stopy procentowej opisano szczegółowo w rozdziale III, punkt 4.

Bank dąży do kształtowania struktury aktywów i pasywów oraz ich oprocentowania w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego wyznaczonego w planie finansowym, przy zakładanych zmianach stóp procentowych oraz w momencie realizacji nieoczekiwanej zmiany tych stóp.

Symulacja przeprowadzona dla aktywów i pasywów oprocentowanych na dzień 31.12.2016 r. wykazała, że w przypadku spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy obniżyłby się o 6.330 tys. zł w skali 12 miesięcy, na skutek niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami w przedziałach przeszacowania do 12 miesięcy, co stanowi 11,7 % funduszy własnych.

Skutek zmian stóp procentowych przedstawia poniższa tabela:

Ryzyko	Wpływ na wynik odsetkowy przy zmianie stóp procentowych			
	Spadek o 200 p. b.	Spadek o 100 p. b.	Wzrost o 100 p. b.	Wzrost o 200 p. b.
przeszacowania i bazowe	- 6 330 tys. zł. (11,7% funduszy własnych)	- 2 712 tys. zł. (19,4% zaplanowanego wyniku odsetkowego)	1 003 tys. zł. (7,2% zaplanowanego wyniku odsetkowego)	2 007 tys. zł. (3,7% funduszy własnych)

Zmiana wartości ekonomicznej kapitału stanowi sumę zmian wartości ekonomicznej kapitału obliczonych dla poszczególnych przedziałów przeszacowania :

- ▶ przy spadku stóp procentowych o 200 p. b. zmiana:
 - wyniku odsetkowego -6.330 tys. zł.
 - wartości ekonomicznej -588 tys. zł.
- ▶ przy wzroście stóp procentowych o 200 p. b. zmiana:
 - wyniku odsetkowego +2.007 tys. zł.
 - wartości ekonomicznej +612 tys. zł.

Największa część ryzyka stopy procentowej w banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym. Według obserwacji historycznych wynika, iż ryzyko przeszacowania i bazowe w największym stopniu wpływają na poziom zmian wyniku odsetkowego.

Z uwagi na niski udział aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej (poniżej 5 %), Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej ogółem dla wszystkich walut.

XII. Ryzyko walutowe.

W całym 2016 roku KDBS Bank nie tworzył wymogów kapitałowych w zakresie ryzyka walutowego.

XIII. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe nabywane są przez Bank w celu osiągnięcia zysków kapitałowych.

Zestawienie kapitałowych papierów wartościowych według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (PLN)	Wartość rynkowa (PLN)	Wartość godziwa (PLN)	Cel nabycia
1.	Udziały SGB Leasing Sp. z o.o. Poznań	2 500 242,32	2 500 242,32	2 500 242,32	przyczyny strategiczne
2.	Udziały KPK Sp. z o.o. Włocławek	200 000,00	200 000,00	200 000,00	przyczyny strategiczne
3.	Udziały Concordia Polska TUW	4 800,00	4 800,00	4 800,00	przyczyny strategiczne
4.	Udziały SM „Ursus” Włocławek	2 060,00	2 060,00	2 060,00	przyczyny strategiczne
5.	Udziały SHU „Sch” Lubanie	211,98	211,98	211,98	przyczyny strategiczne
6.	Akcje SGB Bank S.A.	3 431 000,00	3 431 000,00	3 431 000,00	przyczyny strategiczne
7.	Akcje BPS S.A.	5 900,00	5 900,00	5 900,00	przyczyny strategiczne

8.	Obligacje BPS S.A.	255 559,09	250 000,00	250 000,00	optymalizacja wyniku finansowego
10.	Spółdzielczy System Ochrony SGB	1 000,00	1 000,00	1 000,00	przyczyny strategiczne
RAZEM		6 400 773,39	6 395 214,30	6 395 214,30	

Wymienione pozycje akcji i udziałów Bank zalicza do aktywów trwałych i wycenia wg ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Dłużne papiery wartościowe oraz obligacje Bank zalicza do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej.

Powyższe ekspozycje kapitałowe nie są przedmiotem obrotu giełdowego.

W 2016r. w związku z likwidacją Spółki z o.o. Rejestr Rzetelności Kredytowej Bank dokonał likwidacji udziałów w kwocie 7 000,00 zł.

XIV. Ujawnienia dotyczące podmiotów

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy na dzień 31.12.2016 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

Opis jednostek, których:

- a) zaangażowanie kapitałowe Banku pomniejsza fundusze własne Banku - nie występują;
- b) zaangażowanie kapitałowe Banku nie jest ani konsolidowane, ani nie pomniejsza funduszy własnych:

<i>Podmiot</i>	<i>rodzaj zaangażowania</i>	<i>kwota zaangażowania w zł</i>
SGB Bank S.A.	akcje	3 431 000,00
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., Warszawa	akcje	5 900,00
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., Warszawa	obligacje siedmioletnie	250 000,00
SGB Leasing Sp. z o.o., Poznań	udziały	2 500 242,32
Kujawskie Poręczenia Kredytowe Sp. z o.o., Włocławek	udziały	200 000,00
Concordia Polska Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	udziały	4 800,00
<i>Razem</i>		6 391 942,32

XV. Dźwignia finansowa

KDBS Bank kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR jako miarę kapitału Tier 1, podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku.

Miarą ekspozycji całkowitej Banku jest suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych dotyczących finansowania oraz gwarancyjnych, z zastosowaniem współczynników konwersji, nieodliczonych pozycji aktywów i pasywów przy wyznaczaniu miary kapitału Tier 1. Miara wskaźnika wyrażana jest w procentach.

Wprowadzenie wskaźnika ma na celu ograniczenie nieadekwatnego w relacji do posiadanej bazy kapitałowej zadłużania się banków. Dane do wyznaczania wskaźnika dźwigni uzgadniane są z sumą bilansową Banku skorygowaną o odsetki zastrzeżone.

Bank monitoruje i raportuje wskaźnik dźwigni z częstotliwością kwartalną w ramach raportów z adekwatności kapitałowej. Wymagany minimalny poziom wskaźnika dźwigni wynosi 3 %. Ponadto w ramach zarządzania kapitałem Banku oraz w comiesięcznej analizie wskaźników kapitałowych przedstawianej Zarządowi Banku, kontrolowane są poziomy kapitałów Banku potrzebnych na pokrycie wymogów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Przy obecnie przyjętych założeniach strategii zarządzania i planowania kapitałowego, biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyk zidentyfikowanych w działalności Banku, Bank uznaje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne. W poniższej tabeli zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni na koniec 2016 roku:

Wskaźnik dźwigni	31.12.2016r.	Poziom minimalny wymagany przepisami
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier 1, obliczony jako średnia arytmetyczna	8,14	3
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier 1, obliczony jako średnia arytmetyczna	8,26	3

Poziom wskaźnika dźwigni na przestrzeni roku 2016 kształtował się, w ocenie Banku, na zadawalającym poziomie, w związku z powyższym Bank odstępuje od zamieszczania opisu czynników, mających wpływ na poziom niniejszego wskaźnika.

Informacje na temat aktywów oraz pozycji pozabilansowych dotyczących finansowania oraz gwarancyjnych, uwzględnionych w obliczaniu wskaźnika dźwigni, raportowane są wewnętrznie Zarządowi w okresach miesięcznych oraz Komitetowi ALCO w okresach kwartalnych, oraz zewnętrznie w sprawozdawczości COREP.

XVI. Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia:

- funkcję kontroli mającej za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która

obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;

- Samodzielne Stanowisko ds. Spraw Zgodności mające za zadanie wspierać Zarząd w zakresie efektywnego zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym doradza Zarządowi w sprawach obowiązujących Bank przepisów prawa regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- niezależną komórkę audytu wewnętrznego (Departament Audytu Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB) mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
- zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
- ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
- zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
- kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Bank dokonał rocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym stwierdzając, że:

- funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej na bieżąco reaguje na zachodzące zmiany oraz identyfikuje i ocenia czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych. Wbudowane w ten system mechanizmy kontrolne przyczyniły się do minimalizowania ryzyka występującego w działalności Banku.
- sprawozdania z kontroli i audytu wewnętrznego i zewnętrznego były wykorzystywane przez Zarząd Banku w bieżącej działalności. Na ich podstawie wydawane były zalecenia pokontrolne i poaudytowe (wydawane były między innymi zalecenia poaudytowe wprowadzenia mechanizmów kontrolnych). Realizacja zaleceń monitorowana była i raportowana przez Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności.
- Zarząd Banku podejmując decyzje uwzględniał wnioski formułowane w raportach poaudytowych i pokontrolnych dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wyniki kontroli wewnętrznej i rezultaty badań przeprowadzonych przez audyty wewnętrzne oraz kontrole instytucji zewnętrznych.

System kontroli wewnętrznej w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym zapewnia osiągnięcie celów kontroli wewnętrznej w postaci zgodności wykonywania czynności z procedurami, limitami i przepisami oraz bieżące oddziaływanie i reagowanie na nieprawidłowości i uchybienia.

Kontrola wewnętrzna ma charakter ciągły, realizowana jest na wszystkich etapach sporządzania, obiegu i rejestracji dokumentów bankowych.

Wobec powyższego Bank uznał system kontroli wewnętrznej za adekwatny i skuteczny uwzględniając skalę i charakter prowadzonej działalności.

XVII. System zarządzania.

Wybór kandydata na członka Zarządu, pełniącego funkcję Prezesa Zarządu poprzedzać musi obowiązkowo procedura indywidualnej oceny uprzedniej, rozpoczynająca się od wypełnienia przez kandydata zał. nr 1 do „Procedury oceny kwalifikacji członków zarządu oraz zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego”. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały wskazującej kandydata na Prezesa Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego, a także przygotowanego przez kandydata planu rozwoju Banku. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, wymaganych przez Komisję Nadzoru Finansowego, niezbędnych do dokonania przez Komisję oceny kandydata na Prezesa Zarządu w celu wydania zgody na jego powołanie. Wybór kandydata na członka Zarządu niepełniącego funkcji Prezesa Zarządu obowiązkowo poprzedzać musi wniosek Prezesa Zarządu o powołanie danej osoby do składu Zarządu, a także procedura indywidualnej oceny uprzedniej, rozpoczynająca się od wypełnienia przez kandydata zał. nr 1 do w/w Procedury. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały powołującej kandydata na członka Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, w przypadku skierowania do Banku takiego żądania przez Komisję Nadzoru Finansowego. Zarząd Banku ma charakter kolegialny. Członkowie Zarządu Banku posiadają kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z:

- 1) wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- 2) doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- 3) umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji.

Każdy z członków Zarządu Banku daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków.

Indywidualne kompetencje poszczególnych członków kolegialnego Zarządu Banku, jako organu zarządzającego dopełniają się w taki sposób, aby możliwe było zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegialnego zarządzania Bankiem.

W banku funkcjonują dwa komitety:

- Komitet Zarządzania Aktywami i pasywami (ALCO)

Komitet obradował na 34 posiedzeniach, rozpatrując i wydając opinie dotyczące m.in., ryzyk bankowych, nowych produktów, procedur, wybranych pozycji aktywów i pasywów, rachunku zysków i strat, wewnętrznego wymogu kapitałowego.

- Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO)

Komitet obradował 7 razy oceniając raporty zdarzeń rzeczywistych i incydentów oraz opiniując procedury związane z ryzykiem operacyjnym.

Informacje z zakresu ryzyka przedstawiane są na posiedzeniach Komitetów, Zarządu oraz Rady Nadzorczej w terminach zgodnych z wykazem informacji zarządczej.

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu szczegółowo opisano w rozdziale III punkcie 4.

XVIII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Działając na podstawie przepisów Uchwały nr 256/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. zmieniającej Uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczącym adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy przedstawia informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w rozumieniu Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

Zgodnie z Uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 04.10.2011 r. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza ogólne zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku oraz dokonuje okresowych przeglądów tych zasad.

„Polityka zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” (załącznik nr 1 do Uchwały nr 26/2013 Rady Nadzorczej z dnia 20.12.2013 r.) została opracowana na podstawie zapisów Uchwały nr 258/2011 KNF z dnia 04.10.2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

Zgodnie z w/w Polityką, osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w banku są członkowie Zarządu Banku.

Osobom zajmującym stanowiska kierownicze przysługuje regulaminowa premia roczna. Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu, przy zastosowaniu następujących kryteriów:

- 1) jakość portfela kredytowego - mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym, odrębnie dla portfela kredytów udzielonych gospodarstwom domowym oraz udzielonych przedsiębiorstwom. Udział kredytów zagrożonych powinien być na poziomie nie wyższym niż średnie udziały w sektorze bankowym,

- 2) realizacja planu finansowego Banku - tj. osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie nie niższym niż 93% planowanego wyniku,
- 3) realizacja przyjętej Strategii Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego – otrzymanie pozytywnej oceny realizacji strategii Banku na podstawie oceny dokonanej przez Radę Nadzorczą.

Oceniając efekty pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze również pod uwagę zaangażowanie członka Zarządu w realizację powierzonych zadań oraz szczególne osiągnięcia członka Zarządu w okresie podlegającym ocenie.

Wysokość regulaminowej premii rocznej członków Zarządu Banku ustalana jest w ramach funduszu premiowego dla członków Zarządu Banku, w wysokości łącznej 3 % wyniku finansowego netto.

Wysokość regulaminowej premii rocznej członków Zarządu Banku ustalana jest w ramach funduszu premiowego dla członków Zarządu Banku, w wysokości łącznej do max 3 % wyniku finansowego netto. Przy czym wysokość regulaminowej premii rocznej może wynieść nie więcej niż 25 % wynagrodzenia zasadniczego osiągniętego przez daną osobę w roku podlegającym ocenie. Wypłata regulaminowej premii rocznej następuje w formie pieniężnej.

Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej regulaminowej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie. Wypłata części odroczonej regulaminowej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny (jakość portfela kredytowego, realizacja planu finansowego Banku oraz realizacja przyjętej Strategii Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego), przy uwzględnieniu aktualnego wyniku finansowego netto Banku. Odroczonej części premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty.

Informacje o sumie wypłaconych w 2016 roku wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym:

Stanowiska kierownicze	Składniki stałe	Składniki zmienne	Ilość osób
Członkowie Zarządu	626 518,92	73 678,00	3

XIX. Informacje o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu KDBS zostali poddani ocenie kwalifikacji na podstawie złożonych arkuszy informacyjnych. W ramach dokonanej oceny stwierdzono spełnienie przesłanek w zakresie posiadania wiedzy, umiejętności i doświadczenia odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków. Posiadane kwalifikacje dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków, których wynikiem jest wydana pozytywnie ocena.

Załącznik nr 1- Oświadczenie Zarządu KDBS Banku dotyczące adekwatności ustaleń związanych z zarządzaniem ryzykiem,

Załącznik nr 2 - Oświadczenie Zarządu KDBS Banku dotyczące ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności.

Załącznik nr 1 do
„Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
według stanu na 31.12.2016 r.”

Włocławek, 25.05.2017 r.

**Oświadczenie
Zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
dotyczące adekwatności ustaleń związanych z zarządzaniem ryzykiem**

Zarząd Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego według stanu na 31.12.2016 r.” są adekwatne do stanu faktycznego i zgodne ze stosowanym systemem zarządzania ryzykiem oraz profilem i strategią przyjętą przez Bank.

Zarząd Banku:

1. Prezes Zarządu -

Prezes Zarządu
KDBS

Cezary Maciejewski

2. Wiceprezes Zarządu -

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Cezary Maciejewski

3. Wiceprezes Zarządu -

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Mirosław Gniady

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
ul. Żabia 6
27-800 WŁOCŁAWEK

.....
(pieczęć firmowa)

Włocławek, 25.05.2017 r.

**Oświadczenie
Zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
dotyczące ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności**

Zarząd Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego oświadcza, że profil ryzyka związanego ze strategią działalności Banku w 2016 roku był zgodny z przyjętą strategią zarządzania ryzykiem.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczenie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych, redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka. Przyjmuje się, że podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Bank w sposób ostrożnościowy podejmuje ryzyko, co oznacza, że stara się utrzymywać racjonalną równowagę pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu dokonania pomiaru przyjętych założeń do procesu zarządzania ryzykiem, Bank przeprowadza analizę wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. W ten sposób oceniona zostaje realizacja ustalonego apetytu na ryzyko.

Na dzień 31.12.2016 r. Bank w ramach:

1. ryzyka kredytowego:

- utrzymywał jakość portfela kredytowego na poziomie nie wyższym od 5 % - udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym ukształtował się na poziomie 3,08 %;
- utrzymywał pokrycie rezerwami celowymi należności zagrożonych od sektora niefinansowego i instytucji samorządowych na poziomie 32,46% i wskaźnik ten kształtował się poniżej zalecanego przez SSO poziomu 30%;
- utrzymywał udział portfela kredytowego w aktywach banku powiększonych o pozabilans na poziomie 65,3% i udział ten nie przekroczył zakładanego limitu w wysokości 80%;
- nieznacząco angażował się w inwestycje finansowe, udział w aktywach ogółem na dzień 31.12.2016 r. wyniósł 4,3 %;

2. ryzyka koncentracji:

- bezwzględnie przestrzegał limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo bankowe;
- angażował się w EKZH maksymalnie do 80 % ich udziału w portfelu kredytowym – udział EKZH stanowi 63,2 % portfela kredytowego. Udział EKZH w łącznej wartości EKZH w sektorze bankowym wyniósł 0,05% (limit 2 %);

- utrzymywał udział zagrożonych EKZH na poziomie nie przekraczającym 5 % portfela EKZH – udział wyniósł 3,48 %;
 - angażował się w DEK na poziomie nie przekraczającym 10 % portfela kredytowego – udział 3,4 %. Udział DEK w łącznej wartości DEK w sektorze bankowym wyniósł 0,01 % (maksymalny limit to 2 %);
 - utrzymywał udział zagrożonych DEK na poziomie nie przekraczającym 5 % - udział 0,27 %;
 - przestrzegał ustalonych limitów zaangażowań w poszczególne branże gospodarki, rodzaj zabezpieczenia i region geograficzny;
3. ryzyka operacyjnego – dążył do optymalizacji efektywności gospodarowania, poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstania. W analizowanym roku wszystkie incydenty miały akceptowalny poziom ryzyka;
 4. ryzyka walutowego – utrzymywał domknięte indywidualne pozycje walutowe, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2 % funduszy własnych. Według stanu na dzień 31.12.2016 r. całkowita pozycja walutowa stanowiła 0,03 % funduszy własnych;
 5. ryzyka płynności:
 - utrzymywał strukturę pasywów, tak aby głównym źródłem finansowania aktywów były depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
 - utrzymywał nadzorcze miary płynności na bezpiecznym poziomie, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych. Na przestrzeni 2016 roku nie odnotowano przypadku przekroczenia limitów nadzorczych miar płynności;
 - zapewniał globalną wypłacalność Banku, oznaczającą posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie dodatnim. Nie odnotowano przekroczenia limitu luki skumulowanej (poziom limitu wynosi 1);
 - utrzymywał płynnościową strukturę bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku;
 - utrzymywał nadwyżkę skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
 6. ryzyka stopy procentowej - dążył do ograniczenia kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie do 1,5 % sumy bilansowej. Na dzień 31.12.2016 r. pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku stanowiły 0,63 % sumy bilansowej.
 7. ryzyka kapitałowego:
 - utrzymywał współczynnik wypłacalności na poziomie nie niższym niż 13,25 % - na koniec 2016 roku łączny współczynnik wypłacalności Banku wyniósł 14,48 %;
 - utrzymywał obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na poziomie 73,6 % (maksymalny limit obciążenia 80 %);
 8. ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej – Bank zakładał utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3 %. Według danych na dzień 31.12.2016 r. wskaźnik dźwigni finansowej wynosił 8,14 %.

W ocenie Banku poziom ryzyka na dzień 31.12.2016 r. był umiarkowany i zgodny z profilem ryzyka, a w szczególności z apetytem na ryzyko ustalonym przez Radę Nadzorczą Banku.

Wysokość łącznego wskaźnika wypłacalności potwierdza, że fundusze własne na dzień 31.12.2016 r. były adekwatne do ponoszonego przez Bank ryzyka.

Zarząd Banku:

- Prezes Zarządu
KDBS
Cezary Maciejewski
1. Prezes Zarządu -
- WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Mariusz Muzikowski
2. Wiceprezes Zarządu -
- WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS
Mirosław Ghiady
3. Wiceprezes Zarządu -

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
ul. Żabia 6
67-800 WŁOCŁAWEK

.....
(pieczęć firmowa)

